

RA

P

RT!

**ryze avant-
gardní pravi-
delná občas
rúpavá tisko-
vina**

VI.

V Sobotce hoří!

Úvodník 🍄 Bára Fiedlerová

Tady v Sobotce hoří každý den. A já se vlastně těším, až se ta požární siréna spustí. Pravděpodobně bych byla dost nervózní, kdyby nějaký den vynechala. I dnes, kdy tahle slova píšu, proběhla – ještě že.

Teď už je osm hodin večer. Ještě není tma, ale zpoza dřevěných prutů brány u Šrámkova domu se dívám, jak listy stromů kreslí dlouhé stíny na věž kostela. Na okrajích se zbarvují do toho jediného odstínu oranžové, který snesu – tlumeného, měkkého. Měla jsem tu barvu vždycky ráda. Neviním čtenáře, že to nevědí. Já to moc nezmiňuju a navíc, my se vlastně neznáme. Dobrý den. Těší mě. Já jsem ta, které natiskli v *Raport!u* fotku z dětského vláčku, kde sedím s výrazem člověka, který si teprve uvědomuje, co všechno se vymklo jeho původní představě o důstojném životě. To jsem ráda, že jsem poradila pánovi, odkud má fotit – protože jsem trochu fíflena, víte? (Nevíte. Ale teď už ano.) Pak se vlak rozjel. Vzpomínám si na tu jedinou myšlenku, která se mi v ten moment držela na vnitřní výstélce lebky jako žvýkačka: jak jsem se sem vlastně dostala?

Je zvláštní, na co všechno jsme ochotni přistoupit, když nejsme připraveni. Dnes například – málem jsem si objednala koprovku. Koprovku! V tu chvíli jsem o tom vážně uvažovala. Naštěstí jsem si nakonec řekla o kuře, nejsem blázen. A byť jsem na poslední chvíli zpanikařila a vsadila na jistou volbu, cosi už bylo v pohybu. A možná právě to mě dnes přivedlo k přemýšlení o nepředvídatelnosti.

Letos jsem nepočítala se Sobotkou, s *Raport!em*, ani s tím, že vykolejím dětský vláček. Nepočítala jsem s odřeným zadkem, s tím, že mě téměř udusí výpary koprovky, co si objednal pán u vedlejšího stolu, nebo že mi v souhře všech těchto nahodilých událostí vlastně začne chybět nějaká jistota. Něco, čeho bych se chytla.

Takže pokud teď někdo čte tyto řádky v mírném vnitřním zmatku, jako mám já, a potřebuje se něčeho chytit, pak prosím – počkejte chvíli, siréna se ozve.

*Autorka děkuje za pravidelné polední budíčky
a tímto se se čtenáři pro letošní rok loučí.
(pozn. red: Autorka odjela a od té doby nehořelo).*

PROGRAM - PÁTEK 4/7

9:00 Spořitelna

Přednáška prof. PhDr. Petra Mareše, CSc. o filosofické próze Josefa Čapka *Kulhavý poutník*

13:30 Zahrada Šrámkova domu

Čtení textů z dílen překladu a tvůrčího psaní

14:30 Zahrada Šrámkova domu

Debata nejen o sémantické rozmanitosti cest vedoucích na Šrámkovu Sobotku

15:15 Městské divadlo

Loutková stínohra *Sávitří* divadla Líšeň na motivy staroindické báje o princezně Sávitří

16:00 Sobotecká základní škola

Procházka kolem Sobotky s výkladem Roberta Smolíka

17:00 Humprecht

Představení učitelské dílny pod vedením Radovana Lipuse

19:30 Spořitelna

Výstupy z dílny uměleckého přednesu a textové interpretace

22:00 Zahrada Šrámkova domu

Večer patřící dílně stand-upového vystupování

JÍDELNÍČEK

Pizzerie Maštal

Snídaně (7:30–9:45):

Směs z ranního ptáčete, noční sovy a denního holuba

Oběd (11:30–14:30):

Zelná polévka

Pečená vepřová krkovice, bramborový knedlík, zelí

Hovězí kostky na pepři, rýže

Šišky s mákem a máslem

Večeře (17:00–20:00):

Zeleninový vývar

Treska s bylinkovým máslem, bramborová kaše

Gnocchi se špenátem a smetanovo-sýrovou omáčkou

Vokýnko

Pomazánka ze sušených rajčat

Bábovka z vaječnáku

JAK z Labyrintu?

Raportáž ■ Axel Doubravů, Anna Košťálová, Markéta Pošpišilíková, Matyáš Valkoun

Čtvrteční dopoledne patřilo Komenskému.

Prof. PhDr. Michaela Hashemi, CSc. nás ve své přednášce seznamuje s osobitou adaptací *Labyrintu světa a ráje srdce*, kterou pro brněnské divadlo Husa na provázku napsal Ludvík Kundera. Dramatizaci Kunderovy koláže zahrálo divadlo v rámci mezinárodního projektu *Labyrint světa* v Kodani.

Alegorická povaha pretextu nabízí možnost pro politickou aktualizaci a kritiku společnosti, které Kundera využil. Profesorka Hashemi komentuje, jakými způsoby pracoval s osobitostí postavy poutníka a nově přidanou linkou světské lásky ke Kristýně. Zdůrazňuje cykličnost kompozice, jež v závěru umožňuje opakování replik ze začátku hry, ale je ozvláštněna ztotožněním poutníka s autorem. Kunderova adaptace mj. přináší důraz na vyprázdněnost mezilidské komunikace a lákavé svody korupce; k poutníkovi pak promlouvá stařena, alter ego jeho špatného svědomí. Celý text je proložen aluzemi na Goethova *Fausta*.

Na přednášku paní profesorky ihned navazuje seminář Mgr. Tomáše Havelky, PhD., který nás provází spisem *Duchovní traktáty I*. Na kolorované kresbě labyrintu, která přesně mapuje Komenského významné dílo, postupujeme po kapitolách a nacházíme v ní nejen hlavní motivy, ale i na první pohled nepodstatné detaily. Přednášející představuje také rozsáhlou historii vývoje přepisů a překladů Komenského rukopisů a kontroverze, které jsou s nimi spojené. V průběhu staletí se pohled na toto dílo, zejména na jeho světskou a mystickou část, výrazně měnil.

Dopolední přednáškový blok byl završen skoro až dojemným setkáním starých známých. Bývalí studenti několika generací se přišli pozdravit a popovídat si se svými učiteli-přednášejícími. Touha po vzdělání nás opět spojuje dohromady.

Autorstvo se bálo pohnout na vrzajících sedačkách.

Člověk, repasovaná ryba

Reflexe ■ Magdaléna Kvasničková

Včera tu v trávě ležela viola, dnes si o kousek dál v přístřeší altánu farní zahrady vyjasňujeme její melodii. Co nám hrála?

Zdá se, že v rámci scénického čtení knihy *O času a vodě* islandského autora Andriho Snæra Magnasona figurovala jako subtilní pojítka příběhu rodinné historie, mytologické výpravy a klimatické zprávy... jako ozvěna svědomí.

Jaká nota vyznívá nejsilněji? V textu dominovalo jasné téma, a to je také to, co nám úplně neladilo. Jedná se o environmentální stížnost zasazenou do příběhu, nikoliv obráceně. Příliš prvoplánová linka? Samoúčelná agitka jako „vlezlá reklama na lidská práva“?

Kniha je ovšem přiznaná faktografie, a proto je zbytečné zabývat se tendenčností. Proč setrvávat u otázky, o čem se mluví? Podstatnější je způsob, jak se o tom mluví. Magnason ve svém titulu prokázal schopnost precizní formulace, trefné analogie, kterou lze abstraktní situaci přiblížit konkrétnímu prožitku; „zlikvidovat korálový útes kvůli jedné dávce ryb je totéž, jako kdybychom kvůli ořechům pokáceli celý strom“.

Spojení literární narace s ekologickou osvětou vyzdvihlo potřebu vnímat krajinu jako osobní záležitost. Voda zná všechna má tajemství. „Naši předkové sice vylezli na pevninu, ale mnohé z moře v nás zůstalo. Jsme repasované ryby.“ Ze všech pramenů vyvěrá stejná vzpomínka. Čistota vody je nám neustálou provokací k znečištění.

Je literatura pouhým slovem, nebo plnohodnotným činem? Má autor „odškrtnuto“?

Ztěžka se zvedám z lavice. Ještě to musí doznít.

Autorka se omlouvá za laciné metaforu.

Fascinace člověkem: poezie Tima Postovita

Raportážní báseň v próze ■ Eliška Nagyová

Sloučení kontrastů, „pochcaná květena“, od *Magistrály* (Pointa, 2019) k *Motýlímu pavilonu* (Host, 2021). Dětská hra a vití věnečku jsou stejně důležité a vážné

jako indiánské povstání, zasazení pokojové rostliny je nejslavnostnějším okamžikem covidové pandemie. Život sám se v nás rozpolcuje. Výchovou předkládaný sionismus je vystřídán levicovou literární teorií. Ruské klasické autorstvo si nerozumí s ukrajinskými kořeny autora a přitom se postavy poemy střídají jako na Orloji, stejně jak v tradici ruských hrdinských písní. Rytmicky, rytmicky, odkládá slova, do ticha, do ticha, v kontrastu s úsměvem, očima neuhne, všichni se sejdem v textu. Něco se musí vyslovit nahlas s precizní artikulací a řečí vzpřímeného těla. S tlukotem srdce taktuje, určuje pohyb veslařstva, žije v nás jinak. Není nic lepšího než čundr a balvany a těžká krosna, „půjdu beze stanu a všude budu doma“, všechna čtyři sobotecká čtení se ptají, co a snad kde je domov. Všední život je posvátný rituál, válka nás o něj okrádá, nemůžu zůstat v nečinnosti.

Stojíme za postavení na čaj?

Autorka se loučí posledním textem.

Lip, dip, paint!

Raportáž ■ Matyáš Valkoun

Vyčistit, umýt, zamíchat, filtrovat, zchladit. Vyčistit, umýt, zamíchat, filtrovat, zchladit. Vyčistit, umýt, zamíchat, filtrovat, zchladit... Čtyři roky tvrdé fyzické práce, díky kterým se Marie Curie-Skłodowské z patnácti tun jáchymovského smolince podařilo získat desetinu gramu radiové soli. Neuvěřitelný příběh polské vědkyně a držitelky Nobelovy ceny za fyziku a chemii jsme mohli prožít díky rozhlasové hře *Zářivé dítě* od Evy Blechové. Poslech hry se uskutečnil v učebně chemie základní školy. Každý z posluchačů obdržel po příchodu sluchátka, díky nimž jsme se ocitli uprostřed děje, který se odehrával kolem nás. Periodická tabulka prvků na stěně, chemické nádobí v prosklených skříních a barevné roztoky na parapetu okna navozují tu správnou atmosféru. Děj má spád, množství zvukových efektů nám pomáhá se do něj vžít. Příběh vypráví mnoho herců, postupně jim přiřazujeme osobnosti. Jeden z hlasů se stává dominantním, jeho věty jsou vždy doprovázeny skřípáním dozimetru. Nejdřív mluví šťastně, je prvkem, co se právě narodil, je velkým objevem a bude k užitku. Po pár letech se nálada obrací, dozimetr sílí a vzbuzuje nejistotu a strach. Radium je v nevzdělaných rukách nástrojem zla.

Poutavý příběh přibližuje nejen život objevitelky polonia a radia, ale zároveň nastiňuje „radiovou horečku“. Nový prvek má úspěch, radium se stává lékařským zázrakem, díky své schopnosti zářit se přidává do barev. Avšak po několika letech četného užívání tohoto materiálu začínají vyplouvat na povrch jeho zhoubné účinky. To už je ale pro mnohé bohužel pozdě. Nezabíjí hned, dává si záležet. Kvůli pomalému rozpadu tu radium bude bydlet ještě hodně dlouho... i když my už tu dávno nebudem.

Autor jako chemik obdivuje zlatý déšť na parapetu a veškerou výzdobu učebny.

Nová slova pro Antropocén

Imprese ■ Sofie Hanounová

„Baseline shift“. Jakože už je mi jedno, že umíráme?

Není, ale otupuješ. Zvykáš si. Pomalu se ohříváš a není ti to divný (alespoň ne natolik, abys s tím něco dělal). Jak ti to může NEBÝT divný? Adaptuješ se a stejně jak ta „žába v hrnci“ zdárně ignoruješ blížící se... bod varu. Pak už je pozdě. Není to tvoje vina, celému lidstvu se snižují nároky na to, co je normální. Učíš se obdivovat přešlechťené druhy. „Předporážkový stres doléhá více na nová plemena“, čteš a tento fakt přijímáš až tragicky pragmaticky. Učíš se cynismu prvotřídní jakosti. „Žijeme tady a teď. Nemáme na to v duši místo, kdybychom si to uvědomili, bylo by to pro nás neúnosný.“

Environmentální žal jsem poprvé pocítila v šesti letech. Však víš, jak to je, předporážkový stres doléhá více na nová plemena. V televizi sleduju ozbrojeného muže. Co dělá? Nic, stojí a stráží *Ceratotherium simum cottoni*, nosorožce tuponosého severního. Posledního samce tohoto druhu, jakože NA SVĚTĚ. No počkej, a jak to dopadlo? Ten samec zemřel. Žalem asi?

Noe měl od Boha za úkol postavit archu a uložit do ní všechny živočišné druhy, od každého jeden pár. Co když už ale druhého do páru prostě nemáš? Status update: technicky vyhyňulý.

Proč jsme neteční? Proč si nerozumíme? Jsem frustrovaná. Nemám slov a to je možná ten problém. My pro naši realitu totiž postrádáme slova, která by nám ji pomohla pochopit. Timothy Morton takto neuchopitelné entity nazývá hyperobjekty. Globální oteplování je jedním z nich. Počkej, jak to myslíš oteplování, vždyť letos i sněžilo! PROČ VŮBEC NIC NECHÁPEŠ? Týká se to nás všech, tak proč se o tom nedokážeme bavit?

Prosím, mluv česky. Duše, ta to nedokáže pochopit! Jak se mám vztahovat ke světu prostředky, které mi nejsou vlastní?

Pravdou je, že žába není v hrnci zdaleka sama. Pravdou také je, že některé žáby se budou v procesu budování apokalypsy mít lépe než jiné. „Impact leakage“: „Not in my backyard!“

Promiň. Přesun odpovědnosti? Odklon? No prostě, co oči nevidí, to srdce nebolí, nebo nějak tak. Kdo ti tvrdil, že je krize spravedlivá? Nůžky se rozevírají a vystřihují vložky z mezinárodních smluv o ochraně klimatu. To je ten sníh, o kterém jsi mluvil.

Autorka sama je díky své alergii bioindikátorem klimatické změny.

Sníh, tučňáci a červená

Imprese ■ Eliška Rybová

Vlastní svět. Podle vlastních představ, priorit a preferencí. Podle vlastních pravidel. Vybarvit si ho svými barvami. Přidělit věcem vůni. A smysl. Účel i účelnou bezúčelnost. Diviška. Diviščin svět. Černá, šedá, bílá a červená. Taky barvy *Raportlu*. Proč si vysnila zimu a samotu? Proč je všechno bílé a pak sem tam rozbité černou nebo červenou? Sbor ukňouraných tučňáků. Jsou roztomilí. Jsou jenom černobílí a červený provázek píchá do očí. Au. Au, au. Co ti tučňáci? Kde spí? O čem se jim asi zdá a je to bílé? Kolik barev si může tučňák vymyslet, než vybuchne v barevnou mlhu? Tvoří si vlastní svět. Podle vlastních opeřených pravidel. Chybí jim stromy. A listy. Jsou jen sady zasněžených keřů, kterých se Diviška nechce vzdát. Kolik barev si může člověk vymyslet? Dvě tři jako Diviška? Víc? Kolik barev si může mozek vymyslet? Aby to bylo pořád fyzicky možné. Ve vlastním světě? Nebo v tomto? Dětský obličej, tělo ve tvaru hrušky, nohy jako tužky a na prstech všech 12 měsíců. Představuji si Divišku. Malou holku v hlavě dospělé nebo naopak. Velká holka v mysli dítěte. Její popis mi tenhle obraz rozbíjí. Pokouším se ji namalovat.

Podobizna roztomilé žínky se úplně rozplývá. Zkazila jsem si Divišku vlastním výtvozem. Zůstává strach. Strach, že přijde v noci ke mně do pokoje. Strach, že mě navštíví v mých bílých snech. Strach, že možná nepřijde. Co když nepřijde?

Třeba zůstane v ledových mantinelech. Obklopují její zářící říši. Mlčky zpívají větru o barvách tam venku.

Diviška není ani dobrá, ani špatná. Protože žije ve světě svých pravidel a konvencí. Její neutralitu rozhazuje jen zvědavost. Znatelná ze jména i z červeného kabátku. Nebo není červený? Ztrácím barvy a jsem v bílé krajině a jen si přeju, aby byl kabátek červený? A provázek. Spojuje. Její svět. S mým.

Červená řeže do očí. Bílá jí asistuje. Podává nové a nové břitvy. Vidíš je ještě dřív, než ti skončí v očích. Neuhýbám. Natahuji ruku k šestiprsté dlani. Moje hlava se ztratila v záplavě stříbrné hřívy. Propadají mi tváře. Zužují se ramena. Boky jdou do stran, jako bys roztáhl fotografii. Nohy se stahují do tenoulinkých tyček. Chodidla jsou delší než kroky, co jsem dělávala.

Jsem. Tam. Sem. Kam? Jsem. Ona. Je. Já. Mlčíme. Už není sama. Zasněžená krajina získává barvy. Nad obzorem se objevuje zář. Připomíná slunce. Ale jsem to já. Přicházím. Aby Diviška už nikdy nebyla doma sama.

Autorka vidí za příběhem víc, než tam je.

Aby lidé pořád věděli, o čem je řeč

Reflexe ■ Martina Klhůfková

Dlouhé stíny kytice, židle a tří účinkujících.

V anglickém divadle za alžbětínské doby se diváci sebe navzájem neptali: „Viděli jste to?“ ale: „Did you HEAR that?“ Slovo jako prokreslující a umocňující síla toho, co bylo řečeno. Vlasy, které se zdvihají jak vojsko vyplašené poplachem. Namísto mnoha kulís a efektů se představení spoléhá na moc slova. Stejně jako nedoceněný překladatel Shakespearova *Hamleta* Zdeněk Urbánek.

Šedé bloky v oknech brání poslednímu svitu slunce veškrábat se do sá(l)u, stíny se stále zesilují.

Zatímco Martin Hlský v překladu uplatňuje efektnost a vášnivé slovní šermy, Urbánek je neutrálnější a spoléhá na sílu jednoduchosti slova, to ale není tak snadné, jak se zdá. Například Saudek, jehož překlady byly za režimu nejpoužívanější (koho chleba jíš, toho píseň zpívej), se prostě nemůže zbavit potřeby používat v překladech ohlušující slova jako „černotajné půlnočnice“ a další hovorové výrazy.

Jeden stín je nejostřejší, stín Stanislava Rubeše, vtipně a srozumitelně ovládajícího scénu.

Akční hrdina Hamlet v Urbánkově překladu koná, ale předtím, na rozdíl od Arnolda Schwarzeneggera, přemýšlí. Urbánek z něj svým překladem udělal myslitele, nikoliv váhavého sebevraha. Jeho překlad je nejen filozofický, ale i politický, v replikách dokonce odkazuje na svůj tehdejší společenský status. Komunistické setkání označuje jako „sjezd politických červů, který se do něj hned pustil“. Urbánek zkrátka nechává slova nejen zaznít, ale i vyznít.

Ukázka překladů (ať čtenář sám zhodnotí):

Originál: I will speak daggers to her, but use none.

Saudek: Hovořit hodlám dýky, ne jich užít.

Urbánek: Ne dýkou, ostřím slov ji napadnu.

Světla se rozsvěcují, stíny mizí, publikum tleská.

*Autorka doufá, že při čtení článku lidé pořád věděli,
o čem je řeč.*

Stříhni, stříhni, stříhni

Pásová výroba ■ Faruk Cetinkaya

První produkt je okouzlující, ač vadný. V obou aspektech lze shledávat určitou kvalitu, která se však plně projeví pouze v mysli uvědomělého diváka. Anachronismy, orientalismus, patetické vlastenectví – učenou kritiku nechme akademikům, diváci nechtě aplikují univerzální rozpouštědlo smíchu.

VÝZDVIH: „krásné otrokyně“ v zámoří, Adolf Hitler doma.

U druhého produktu se nezachovala forma:

Doktore Beneši,
Nesu Vám depeši,
Že prý na Hradě,
Ve Vaší komnatě,
Leží špatně vyprané spodky,
Že prý se scvrkly,
Že prý jsou růžové,
Od vlajky ruměné,
A přece se jim ta vlajka nepodařila
Umýt od Gottwaldovy mastnoty,
Tak si Vás aspoň blejsknu v barvách.
VÝZDVIH: Pan Beneš vypadal, že by radši spal, než tr-
pěl vítání.

Třetí produkt je teprve v plenkách.

Čtvrtý produkt byl vyroben mimo naši továrnu. Dá se to poznat dle toho, že přežije tok času. Také proto, že neobsahuje záměrné vady, že si ho zkrátka koupíte jednou a basta fidli.

VÝZDVIH: Pan Vosáhlo byl předzvěstí archetypu turisty ničitele.

Pátý produkt byl odcizen jakýmsi voyeurom, který čtyři roky po krádeži opustil republiku. Znal ho bývalý vedoucí závodu. Mluvil o něm jako o citlivém a mlčenlivém člověku, který se celý život snažil pochopit zvířecí krásu polibku...

(dejte mně chvílku, zastavte to na chvíli... SKŘIIIIIIIIIIIIIP)

Šestý produkt je — on, on vstal. Narostly mu zakrslé nožky a vyběhl v párajícím se svetru do ulic z naší havlíckobrodské sesterské pobočky. Naposledy co byl viděn, jímál v pravé ruce rádio větší než on sám. Prý se s nebývalou rychlostí naučil slovensky.

VÝZDVIH: PO SCHODOCH!

Sedmý a poslední produkt má podobu záznamu Rudolfa Hrušínského, jak čte Máchův *Máj*. Žádné jiné audioknihy nevyrábíme, ani nepodporujeme.

VZKAZ: Tyle, drž hubu.

Autor si kazil oči psaním ve tmě.

Za něco vděčím Sobotce

Rubrika *Na cestě* ■ Jan Prokopius

Rád krájím jídlo na talíři vidličkou. Když se mi před lety zlomila už třetí plastová spork – lžíce s vidličkou v jednom – povýšil jsem ji na titanovou verzi. Mám rád praktičnost. Ale většinou stejně leží zapomenutá doma. Zasteskl jsem si po ní první festivalový den v obchodě při pohledu na jogurt. Tak jsem si koupil jablko.

Rozlepit oči, zachytit přednášku, nasytit se tradiční školní stravou, zachytit autorské čtení, dát si jedno, zachytit divadlo, dát si další z Vokýnka, zachytit poslech, protřídit a upravit fotky, odevzdat je redakci, zachytit pár momentek ze Zahrady, dát si toasty z Vokýnka, odplout do snů.

Už na svou první Sobotku jsem přijel pořizovat statické obrazové záznamy. Jako do té doby amatérský fotograf vyzbrojený základní zrcadlovkou a setovými objektivy jsem se zapálem zápasil se světelnými podmínkami prostorů a učil se každý den něčemu novému. Hltal kulturu, liberální názory, svobodu projevu a tvořil nová přátelství. Nedostudoval jsem, prezenční zkoušku u docentky Hladké jsem strávil v autobusu z Brna do Prahy a zpět. Na otočku jen pro nový objektiv. A začal jsem se focením částečně živit. Letošní Sobotka na mě zpod každé kočičí hlavy v podloubí útočí sentimentem. V kašně na náměstí jsem se poprvé nad ránem smočil před patnácti lety. Chtěl bych tě potkati na koncertu, já tam budu. Vzpomínám na ženy, které jsem uháněl, nebo s nimi poté přijel. Dávno mají, stejně jako já, vlastní životy. Připomínám si, že jsem tu pracovně. Na některých částech programu nejsem duchem přítomen, užívám si tak vlastní vizuální festival.

Rozlepit oči, zachytit přednášku, nasytit se tradičním italským koláčem, zachytit autorské čtení, dát si jedno, zachytit divadlo, dát si další z Vokýnka, zachytit poslech, protřídit a upravit fotky, odevzdat je redakci, zachytit pár momentek ze Zahrady, dát si toasty z Vokýnka, zazpívat si, odplout do snů.

Jsem vděčný, že opět běhám po městě. Od poslední návštěvy před čtyřmi lety se toho hodně změnilo. Oženil jsem se, prsten jsem stihl ztratit v Gruzii na záchodě, mám nové horní jedničky, které už bohužel nelícují se spodními zuby, přičemž tou levou bych ještě dva měsíce neměl koustat. Taký mám nový foťák, auto, diagnostikované ADHD a nejspíš alergii na kobyly (to budu s jistotou vědět až ve středu). Festivalové bezčasí mě ale stále fascinuje a ve světě, který hoří, možná i lehce naplňuje optimismem. Jsem nadšený z elánu nově příchozích účastníků. Mrzí mě, že jsem vynechal několik ročníků, ale bytostně nerad plánuju. Hodně cestuju, nejraději bez předem vytyčených cílů. Chtěl jsem vám o tom napsat víc. Vlastně jsem vám chtěl napsat jen o tom. Třeba příště.

Rozlepit oči, zachytit přednášku, nasytit se tradiční školní stravou, zachytit autorské čtení, dát si jedno, zachytit divadlo, dát si další dvě z Vokýnka, zachytit poslech, protřídit a upravit fotky, odevzdat je redakci, zachytit pár momentek ze zahrady, dát si toasty z Vokýnka, zazpívat si, odplout do snů.

Martina říká, že tady prý plyne čas jinak. Co kdybych příště přijel opět „jen“ jako smrtelník? Ale kdo z vás může říct, že mu vydělává sentimentu záchvat?

Autor se cítí býti pamětníkem, pical v lese pod Humpíkem.

Lenka Chýle: Cesta k debutu

Příběh ■ Eva Marková

Jaká byla cesta k mé sbírce? Byla jsem na Rané a začala jsem si zapisovat zážitky do mobilu, protože to nebylo komu říkat. Když jsem se vrátila, tak jsem ten text nechávala ležet ladem. Na začátku roku 2024 jsem si dala ultimátum: buď to vyjde do roka, nebo to nevyjde vůbec. A ono to vyšlo.

Bylo pro mě důležité, aby to bylo podle mě a mohla jsem přímo ovlivňovat, jak má sbírka vypadat. Oslovila jsem Kateřinu Bartošovou z Ouklejek, to je mini punkové nakladatelství. Té jsem své texty poslala a ona řekla, že by do toho šla. Nakonec udělala i grafiku sbírky... Věděla jsem ale, že text potřebuje redakci. Nechtěla jsem vydat ten původní, surový materiál, tak jsem oslovila jednu básnířku, redaktorku, ale jí ta sbírka nepřišla dobrá. Odmítla mě a říkala, že text není vhodný pro vydání. Tak jsem hledala dál a nakonec oslovila Jana Musila, redaktora z *Plavu* a výborného básníka. Ten se do toho se mnou pustil, a i díky němu ta básnická sbírka vypadá takhle. On totiž dokáže

vyzdvihnout to, co je potřeba vyzdvihnout. Text sjednotil i jazykově. Na korekturách také spolupracovala básnířka Klára Černá. Fotky v knize jsou od mého kamaráda Miroslava Šímy, který za mnou na Rané byl.

Bohužel u malých nakladatelství je ten problém, že na vydání často potřebuješ použít vlastní zdroje. Získala jsem také peníze z grantu od Státního fondu kultury, který pokryl náklady na honoráře – nebyly vysoké, ale všichni dostali odměnu. Pak se to celé zaplatilo až tím, že se knihy prodávaly – dokonce se dělal dotisk, takže teď už prodej sbírky generuje zisk. To je určitě dané i tím, že *Raná* byla nominovaná na Cenu literární kritiky. Vůbec jsem nechápala, jak se to celé seběhlo, byla jsem z toho v šoku. Nakonec mi to myslím otevřelo dveře do literárního světa. Skrze tvorbu se ostatní začnou zajímat také o autora. Začala jsem potkávat básníky a básnířky a zjistila jsem, že jsou to super lidi! Žádní nedostupní intelektuálové, ale hrozně fajn, chytrý a otevřený bytosti.

Autorka sní o tom, že bude mít ovečky.

Já na tom mobilu pracuju!

Propagační okenko ■ Alice&Eliška

Šrámkova Sobotka má sociální sítě, třeba Facebook a Instagram. Letos tam kromě fotek z jednotlivých dnů festivalu a důležitých informací (například o změnách v programu!) najdete i rozhovory s účastnictvem a záznamy z dětské podcastové dílny. Pokud se chcete dozvědět, jak se manželům Demelovým cestuje do Sobotky, co pro Kluky, kteří spolu chodí, znamená cesta, jak se Lence Chýle páslo v Rané nebo že se program přesouvá kvůli dešti, sledujte Instagram @sramkova_sobotka a Facebook Šrámkova Sobotka.

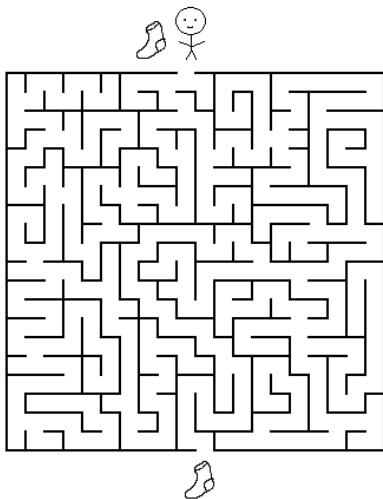
Autorky zběsile kontrolují dosahy storýček.

Ponožka na útěku

Dětská rubrika ■ Matyáš Valkoun, Axel Doubravů

Malý Fráňa při oblékání našel v šuplíku pouze jednu opuštěnou ponožku.

Pomůžeš mu najít cestu k druhé?

Odposlechnuto na zahradě

„A vymysleli jste na té přednášce *Nová slova pro Antropocén* nové slovo pro Antropocén?

„Hele, nevymysleli.“

„To je škoda, podle mě by se mu mělo říkat DOBA LIDOVÁ“

Jan Henyš, 4. 7. 2025, 0:15 SEČ

Odposlechnuté výhrůžky ze souboje korektorů

■ Redakce *Raport!*u

Pojď, dostaneš tečku.

Udělám ti korekturu ksichtu.

Počkej, já tě vobtáhnu.

Přestaň, nebo tě zmíním v úvodníku.

Frazeologické okénko

Koho cestu jdeš, toho cestu dojdeš.

Sejde z očí, sejde z cesty.

Zameř si před vlastní cestou.

Cesta kvapná málo platná.

RYZE AVANTGARDNÍ PRAVIDELNÁ OBČAS RÝPAVÁ TISKOVINA!

Redakce: Sofie Hanounová, Martina Klhůfková, Eliška Rybová, Eliška Nagyová, Bára Fiedlerová, Valentina Kučerová, Anna Košťálová, Markéta Pospíšilíková, Magdaléna Kvasničková, Axel Doubravů, Matyáš Valkoun, Marek Sechter, Faruk Cetinkaya.
Všechny fotografie tohoto obšťastníku s láskou fotografuje
© Jan Prokopius.

Vychází v Sobotce během 69. ročníku festivalu Šrámkova Sobotka.
Cena 20 Kč.

Vydává spolek SPLAV!,

U Studánky 5, 170 00 Praha 7,

IČ 26674122. MK ČR E 15812

Časopis *Raport!* vychází za finanční podpory Státního fondu kultury.

raport.redakce@gmail.com

CC BY-NC-ND 4.0